

SYMBOLVERKSTED.NO

Sluttrapport

Dato: 4. mars 2020

Prosjektnummer: 2017/HE1-162610

Prosjektperiode: 2017 – 2020

Prosjektleder: Hilde Fresjarå, NAV Hjelpemidler og tilrettelegging

Søker: Isaac Norge

Dette prosjektet er støttet av Stiftelsen Dam

FORORD

ISAAC Norge er en bruker- og fagorganisasjon for mennesker uten funksjonell tale og med alvorlige kommunikasjonsvansker, deres pårørende og fagpersoner. Isaac jobber for bedre kommunikasjonsmuligheter og rettigheter for voksne og barn som bruker ASK - Alternativ og supplerende kommunikasjon.

Prosjektet Symbolverksted.no har som målsetting å gi tilpasset og meningsfylt arbeid til mennesker med bevegelses- og /eller kommunikasjonsvansker. Dette er et helseprosjekt som har vart over 3 år.

Prosjektet har vært et samarbeid mellom Isaac Norge, NAV Hjelpemidler og tilrettelegging, læremiddelutviklere og flere opplæringsarenaer.

Styringsgruppa har bestått av:

- Isaac Norge, Hilde Aven Lillehaug
- Forleggerforeningens læremiddelutvalg, Yngvar Nordberg
- Styringsenheten for NAV Hjelpemidler og tilrettelegging, Kristin Horn
- NAV Akershus, Ingunn N. Walløe (avsluttet våren 2019)

Prosjektgruppa har bestått av:

- Fagsenteret for NAV Hjelpemidler og tilrettelegging, Hilde Fresjarå (prosjektleder)
- TV2 skole, Trond Rødsvik
- Oslo voksenopplæring Nydalen, Liv Dæhlen
- Haukåsen skole, Synnøve Flatebø Hoelseth (veileder)
- NAV Hjelpemiddelsentral, Troms, Brynja Gunnarsdottir (veileder)
- NAV Hjelpemiddelsentral, Oslo og Akershus, Daniel Scheidegger (veileder)

Referansegruppa har bestått av:

- Isaac Norge, Lars Ivan Johansen
- Statped, Eldrid Hødneland Rasmussen
- Leser søker bok, Monica Helvig
- Oslo Met Arbeidsforskningsinstituttet AFI, Halvor Hanisch
- Unge funksjonshemmede, Isabel Engan (avsluttet høsten 2018)

Tusen takk til alle involverte for et engasjert samarbeid gjennom hele prosjektperioden. Særlig takk til prosjektdeltakere (oppdragstakere) for verdifull innsats!

SAMMENDRAG

Mål for prosjektet Symbolverksted.no er å gi tilpasset og meningsfylt arbeid til mennesker med bevegelses- og /eller kommunikasjonsvansker. Dette er et helseprosjekt som har vart over 3 år (2017 – 2020). Prosjektet er et samarbeid mellom Isaac Norge, NAV Hjelpemidler og tilrettelegging, læremiddelutviklere og flere opplæringsarenaer.

Prosjektet har følgende delmål:

- Etablere en møteplass mellom målgruppa og aktuelle oppdragsgivere.
- Etablere en fast driftsordning og finansiering for drift av nettsiden.
- Informere om muligheter for databaserte arbeidsoppgaver for målgruppa og bruk av nettsiden skal spres til aktuelle miljøer.

Prosjektgruppa har valgt 15 personer fra målgruppa som har behov for tilrettelagte arbeidsoppgaver (oppdragstakere). De har vært tilknyttet videregående skole, arbeidsmarkedsbedrifter, voksenopplæringscenter eller andre arenaer. De har testet ulike oppgaver, og fått oppfølging fra veiledere i prosjektet.

I 2017 ble navnet på tilbudet endret fra Symbolverksted til Digjobb. Prosjektet har utviklet en nettportal der målgruppa og aktuelle oppdragsgivere kan møtes og utveksle oppdrag og tjenester: www.digjobb.no. Dette er en portal som formidler digitale arbeidsoppgaver. Mennesker med nedsatt funksjon som for eksempel bevegelse, syn og kommunikasjon kan legge inn en profil i portalen og motta oppdrag via portalen.

Eksempler på oppdrag som kan utføres via Digjobb:

- Skrive tekster
- Oversette tekster til grafiske symboler/bilder
- Testet tilgjengelighet av nettsteder og apper for smarttelefoner og nettbrett med datatekniske hjelpemidler
- Lage musikk med teknologi

Prosjektgruppa har brukt mye tid på å spre informasjon om tilbudet sammen med oppdragstakerne. Det har vært stor interesse for Digjobb, også i andre land enn Norge.

Januar 2020 ble prosjektet avsluttet, og tilbudet ble overtatt av TV2 skole. TV2 skole har lenge hatt fokus på universell utforming av sine læremidler, og ønsker å videreføre dette engasjementet via Digjobb. Nettstedet www.digjobb.no ligger nå på TV2 skoles plattform Elevkanalen.

TV2 skole jobber med å skaffe finansiering for at Digjobb også i fortsettelsen kan tilby veiledning til oppdragstakerne. Vi håper de vil lykkes med dette. Digjobb er blitt et viktig tilbud, både for oppdragstakere og oppdragsgivere.

Innhold

Bakgrunn for prosjektet	4
Målsetting og målgruppe	4
Prosjektgjennomføring/Metode	5
Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering	5
Videre planer	6

Bakgrunn for prosjektet

Mennesker med store bevegelsesvansker og som er avhengig av ASK faller vanligvis utenfor arbeidsmarkedet. Ofte får de ikke mulighet til å gjennomføre et ordinært utdanningsløp til tross for at de kan ha gode kognitive evner. Mange av elevene i målgruppa har helseutfordringer som gjør det vanskelig å gjennomføre et ordinært skoleløp. Det kan også være utfordrende for skole og arbeidsliv å gi en god nok tilrettelegging for denne gruppa, noe som gjør at mange ikke får mulighet til å utvikle sine evner.

De fleste i målgruppa har opparbeidet seg kompetanse i å betjene datamaskiner fra de er barn. Fritidsaktiviteter er gjerne dataspill, bruk av sosiale medier og andre databaserte oppgaver, samt at mange er avhengig av datamaskin for å kunne kommunisere. De som har benyttet grafiske symboler som kommunikasjonsform fra de var små, har også en unik kompetanse i å vite hvordan symboler og bilder kan benyttes som informasjonsstøtte for de som trenger dette. Ideen med prosjektet har vært å gi målgruppa muligheter til å få brukt sin erfaringsbaserte kompetanse i betalte arbeidsoppdrag.

Målsetting og målgruppe

Målgruppa for prosjektet er ungdom og voksne med store bevegelses- og/ eller kommunikasjonsvansker.

Bevegelsesvansker kan være på grunn av en motorisk funksjonsnedsettelse som følge av for eksempel Cerebral parese (CP), muskelsykdommer eller ulike syndromer som påvirker motorikken. Det kan også være på grunn av en skade som har skjedd senere i livet.

Prosjektet har fokusert på de som har behov for kompenserende hjelpemidler for å betjene en datamaskin, for eksempel alternative mus eller tastatur, bryterstyring eller øyestyring.

Noen mennesker med fysiske funksjonsnedsettelser, som for eksempel CP har også utydelig eller manglende tale som følge av sine motoriske vansker. De kan ha behov for alternativ- og/ eller supplerende kommunikasjon (ASK). Manglende tale vil ofte være et hinder i muligheter for å skaffe høyere utdanning og arbeid. Vi har derfor prioritert ASK-brukere i prosjektet.

Prosjektet Symbolverksted.no har hatt som målsetting å forbedre livskvalitet for mennesker med bevegelses- og /eller kommunikasjonsvansker gjennom tilpasset og meningsfylt arbeid.

Prosjektet har hatt følgende delmål:

- Etablere en møteplass mellom målgruppa og aktuelle oppdragsgivere.
- Etablere en fast driftsordning og finansiering for drift av nettstedet.
- Informere om muligheter for databaserte arbeidsoppgaver for målgruppa og bruk av nettstedet skal spres til aktuelle miljøer.

Prosjektgjennomføring/Metode

Isaac Norge har mottatt prosjektstøtte på 1 740 000,- fra Stiftelsen Damm over 3 år. Budsjettet som ble satt opp i søknaden er stort sett fulgt, men noen endringer er gjort. Blant annet er det brukt mer på veiledning enn opprinnelig budsjettet. Reise- og møteutgifter ble redusert fra 2018. Dette ble avklart i framdriftsrapport for 2017.

Prosjektet har fulgt en tradisjonell organisering der styringsgruppa er prosjektets besluttsende organ og prosjektgruppa er utøvende organ. Prosjektet har også hatt en referansegruppe som har bidratt med faglige råd til prosjektet.

Styringsgruppa har hatt møter ca. to ganger i halvåret. Prosjektgruppa har hatt møter en gang i måneden. I tillegg har vi hatt årlige samlinger med referansegruppa, oppdragstakere og andre som har vært involvert i prosjektet. Samarbeidet har fungert bra, men det har vært noe utskifting i referansegruppa.

NAV Hjelpemidler og tilrettelegging har bidratt med egenandel gjennom hele prosjektperioden. Egenandelen har først og fremst vært arbeidstid for prosjektleder. Egenandelen kommer frem i regnskapsrapporten.

Tre av medlemmene i prosjektgruppa har vært frikjøpt i deler av sin stilling (til sammen 50% stilling) for å veilede oppdragstakerne. Veiledningen har foregått via kurs, individuell veiledning og nettbasert veiledning.

Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering

Prosjektgruppa har valgt 15 personer fra målgruppa som har behov for et tilrettelagt arbeid (oppdragstakere). De har vært tilknyttet videregående skole, arbeidsmarkedsbedrifter, voksenopplæringscenter eller andre arenaer. De har testet ulike oppgaver, og fått oppfølging fra veiledere.

Eksempler på oppgaver som oppdragstakerne har utført:

- Utviklet læremidler og bøker med billedstøtte
- Testet tilgjengelighet av nettsteder og apper for smarttelefoner og nettbrett med datatekniske hjelpemidler
- Arrangert en hjelpemiddeldag på Teknisk museum med fortellerstund for barn
- Laget musikk med teknologi i samarbeid med Kulturskolen i Tromsø (SKUG)

Etter tilbakemelding fra referansegruppa og en navnekonkurranse er navnet på tilbudet endret fra Symbolverksted til Digjobb. Det er utviklet et nettsted der målgruppa og aktuelle oppdragsgivere kan møtes og utveksle arbeidsoppdrag og tjenester: www.digjobb.no. Oppdragsgivere er læremiddelutviklere, utviklere av nettsteder eller apper. Det er private og offentlige aktører. Bestilling og betaling av oppdrag kan gjøres via nettstedet.

Resultatene i prosjektet er formidlet gjennom hele prosjektperioden. Eksempler på formidling av resultater:

- Informasjonsbrosjyre og rollup
- Formidling gjennom sosiale medier
- Brukerhistorier på Kunnskapsbanken.net
 - <https://www.kunnskapsbanken.net/mot-andreas-i-digjobb/>
 - <http://www.kunnskapsbanken.net/mot-amalie-i-digjobb/>
 - <https://www.kunnskapsbanken.net/mot-siv-anne-i-digjobb/>
- Presentasjon på konferanser i Norge og andre land
 - Isaac –konferanser i Norge, Danmark, England og Australia
 - Konferanse for voksenopplæringscentre i Møre- og Romsdal
 - SPOT-konferansen 2019
 - Trosopplæringskonferansen 2019
- Reportasje på nyhetene i TV2
 - <https://www.elevkanalen.no/Nyhetsbrev/1457>
- Presentasjon i Handikapnytt i forbindelse med hjelpemiddeldagen på Teknisk museum
 - <https://www.handikapnytt.no/innbyr-til-temadag-om-talehjelpemidler/>

Det har vært stor interesse for prosjektet fra de som har fått informasjon, også i utlandet. Prosjektgruppa har fått tilbakemeldinger om at arbeidsmuligheter for ASK-brukere er et behov, også i andre land.

I løpet av høsten 2019 ble det gjennomført en brukerundersøkelse med oppdragstakere, veiledere og oppdragsgivere i Digjobb. Tilbakemeldinger fra oppdragstakerne er at dette er en meningsfylt jobb. Det har vært viktig å bety noe for andre, bl.a. gjennom å bidra med universell utforming av nettsteder og læremidler. Oppdragstakerne melder også at det er viktig at tilbudet blir permanent.

Tilbakemeldinger fra oppdragsgivere er at dette er et flott tiltak for inkludering med flinke medarbeidere. De skriver at det er bra å ha lett og strukturert tilgang til funksjonshemmede brukere – bl.a. for testing av digitale produkter. Dette har vært viktig for å øke fokus på universell utforming hos utviklerne.

Videre planer

Det å ha en jobb betyr både personlig utvikling, inntekt og deltakelse på en sosial arena. Dette er viktig for fysisk og psykisk helse. Å ta del i arbeidslivet skaper positive opplevelser og er viktig for selvfølelse, mestring og livskvalitet. Oppdragstakerne bidrar i samfunnet, og får en opplevelse av at de er en del av storsamfunnet.

De fleste oppdragstakerne i Digjobb har uføretrygd. Det vil si at de ikke kan tjene så mye i tillegg, uten at det går utover uføretrygden. De gir likevel uttrykk for at det er viktig å ta del i arbeidslivet på lik linje med jevnaldrende. Mange får et dagtilbud som er lite tilpasset deres evner og muligheter til å bidra i samfunnet. Digjobb gir dem mulighet til å bidra som eksperter.

Januar 2020 ble prosjektet avsluttet, og tilbudet ble overtatt av TV2 skole. TV2 skole har lenge hatt fokus på universell utforming av sine læremidler, og ønsker å videreføre dette engasjementet via Digjobb. Nettstedet www.digjobb.no ligger nå på TV2 skoles plattform Elevkanalen.

Digjobb har opparbeidet et godt rykte med flinke medarbeidere som kan bidra med testing av nettsteder og apper og symbolisering av tekster. Digjobb har blant annet opparbeidet et godt samarbeid med avdeling for utvikling og design i NAV. Digjobb har fast oppdrag med å teste nettstedene til NAV, og har fått flere oppdrag gjennom dette samarbeidet – blant annet å teste for tilgjengelighetsteamet i Facebook.

Via et samarbeid med SKUG, et tilrettelagt musikktilbud i regi av kulturskolen i Tromsø, har Digjobb også oppdragstakere som kan komponere og spille musikk med teknologi. Teknologi gir stadig nye muligheter for mennesker med bevegelsesvansker.

Digjobb har fått tilbakemeldinger fra oppdragsgivere som trenger testere at det er behov for en bredere testgruppe. Det er derfor besluttet å åpne mulighet for å bruke Digjobbportalen også for mennesker med nedsatt syn.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven¹ stiller krav til utviklere av nettsteder og apper at de skal være universelt utformet. Det er behov for testere som har store behov for tilrettelegging – såkalte «Edge-brukere».

Prosjektgruppa har vært opptatt av at målgruppa i stor grad har mistet mulighetene til arbeidstrening i skolen. Vi har diskutert dette, bl.a. med det nasjonale ASK-teamet i Statped som har hatt en brukerundersøkelse om hvordan oppdragstakerne i Digjobb opplevde sin skolegang. Prosjektet har satt fokus på et viktig område som vi ønsker skal diskuteres videre i utdanningssektoren. Prosjektleder, leder av TV2 skole og en av oppdragstakerne i Digjobb er invitert til å ha et innlegg på Statpedkonferansen 2020. Dette er et tema i innlegget vi skal holde.

Det bør også være fokus på gode overganger fra skole til arbeidsliv. Det er viktig at elevene forberedes på arbeidsrettet aktivitet, ved å finne relevante arbeidsoppgaver og fokusere på faglig utvikling og kompetanse. Videre bør det i overgangen etableres samarbeid mellom relevante instanser (skole/NAV/ arbeidsgiver/andre) for å sikre at elever med store kommunikasjonsvansker ikke faller ut og mister muligheter etter endt skolegang.

Prosjektgruppa har hatt mange diskusjoner underveis i prosjektperioden, bl.a. om behovet for oppfølging og veiledning. TV2 skole overtar nå stafettpinnen, og prosjektleder fortsetter å jobbe 20 % med å organisere oppdrag i Digjobb. Det er likevel et behov for oppfølging og veiledning for oppdragstakerne.

Vi har hatt samtaler med miljøer som jobber med liknende tilbud. «Helt Med»² jobber med arbeidsinkludering for mennesker med utviklingshemming. De ansetter jobbveiledere som gir nødvendig oppfølging til arbeidstakere i «Helt Med».

¹ <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2008-06-20-42>

² <https://heltmed.org/>

Vi har også hatt kontakt med miljøer som jobber med Supported Employment (SE-metodikken). Supported Employment³ er jobbstøtte tilpasset personer med omfattende og sammensatte støttebehov for å kunne få og beholde jobb.

Vi tror tilpasset jobbveiledning kan være en god løsning også for Digjobb. Dette avhenger imidlertid av videre støtte. Vi vet at TV2 skole jobber med å skaffe finansiering, og håper de vil lykkes. Digjobb er blitt et viktig tilbud, både for oppdragstakere og oppdragsgivere.

³ <https://naku.no/kunnskapsbanken/supported-employment>